

Fulls de la *R*evista

Il·lustracions d'E. Vila i Fàbrega

El templer enamorat

Ramon Lluís González

En aquestes amargues hores d'angoixa, mentre esperem l'atac final de les forces infidels del sultà Al Ashraf, permeteu-me que us conti la veritable història de les croades que és a la vegada la meua pròpia biografia:

Durant el segle X a Occident, sobre les ruïnes de l'Imperi Romà van aparèixer les societats feudals, esdevenint cada regne un mosaic de petits estats sota la feble autoritat d'un rei que, la majoria de vegades, es limitava a desenvolupar una tasca ben simbòlica. En aquesta nova societat estamental aviat sorgeixen els cavallers, una casta de guerrers professionals capaç de sobreviure a les violentes circumstàncies de l'època i que es manté gràcies a l'enfebliment del poder central. D'altra banda, el cristianisme se sosté per la constant lectura de les Sagrades Escripures i per les pelegrinacions a Terra Santa. A la reconquesta d'Espanya contra les hordes sarraïnes es forja el concepte de «Guerra Santa», una acció heroica i pietosa que assegura la salvació de les ànimes. L'any 1095 el papa Urbà II proposa

al Concili de Clermont una croada per tal de reconquerir els Llocs Sants invocant interessos comuns. L'esmentada crida produeix una commoció que deixa una fonda empremta en la història: Europa descobreix llur consciència col·lectiva. Pobles sencers es posen en marxa cap a Terra Santa. L'entusiasme és aleshores delirant. A tot arreu es parla dels tresors i de les fabuloses riqueses dels àrabs, de la bellesa de les seves dones i de la covardia dels soldats sarraïns. I malgrat que la crida s'havia fet gairebé per als cavallers, foren masses desarmades sense cap mena d'organització, el primer que surtí d'Europa a la recerca d'aventures i fortuna. Llavors, per impedir els assalts dels lladres i assassins es creen les ordes militars. A 1118 alguns nobles, devots i temerosos de Déu, fan promesa de castedat i pobresa perpètua, i es consagren a la defensa de la Creu amb l'espasa contra l'Islam i a la protecció dels pelegrins en llur atzarós i malastruc viatge vers l'Orient. El rei Balduí i els prelats de l'Església els donaren allotjament al palau reial de Jerusalem, l'antic Temple de Salomó,

d'on prové el seu nom de templers. Huc de Payns, el primer mestre de l'orde, s'encarregà de reclutar membres per França i l'abat Bernat de Clairvaux redactà les normes per les quals es regirien de llavors ençà, conegudes pel nom de Regla Llatina.

Després de segle i mig, i vuit croades, els exèrcits cristians havien escrit episodis força atziacs per les seves contínues derrotes amb les hosts sarraïnes, degudes sobretot a l'ambició dels monarques que les dirigien, ja que anteposaven llurs interessos particulars a l'estratègia de combat i a les mútues imposicions d'una causa comú. Només algunes victòries de Balduí IV el Rei Leprós i de Ricard I Cor de Lleó contra les tropes de Turan Shah i de Saladí, el més aferrissat enemic dels cristians, van donar certa glòria a les esmentades campanyes militars.

Però comencem pel principi, és a dir, pel ritual del meu ingrés a l'Orde dels Templers. La cerimònia va tenir lloc a l'església de Poitiers, la meua ciutat natal. Vestit amb una túnica blanca esperava en una cambra propera a la sala on s'havia reunit un consell integrat per cavallers que a més de la seva experiència destacaven pel seu seny i bon judici. Després d'un breu interrogatori i de ser-me advertida la duresa de la vida dels membres del Temple, m'havien ordenat de sortir. Segurament per debatre les objeccions al meu ingrés, valorant, potser, els meus sòlids principis morals i ètics, i també el meu ferm propòsit de servir Déu amb la força de l'espasa. Quan van fer-me passar de bell nou, em vaig posar de genolls davant el mestre, cap de l'Orde i portador dels símbols de màxima autoritat: el bastó per apuntalar les debilitats i el fuet per castigar els errors dels templers. Aleshores vaig dir les paraules que ha de pronunciar tot neòfit:

– Senyor, em presento davant Déu, davant vós i davant els germans i us prego, en el nom de Déu i de la Verge que m'admeteu en la vostra companyia i als beneficis de l'Orde per ser el seu servent i esclau per sempre més.

Llavors vaig contestar a les preguntes de rigor, com si era cavaller, si estava casat o si tenia deutes amb la justícia. El mestre considerà satisfactòries les meves respostes per la qual cosa afegí:

– Germà, escolteu bé el que us direm. Prometeu a Déu i a la Mare de Déu que des d'ara endavant i durant i tots els dies de la vostra vida obeireu el mestre del Temple i els comandants que seran els vostres

superiors? Que sereu cast i conservareu el cos pur? Que viureu sense res propi? Que respectareu els bons usos i costums de casa nostra? Que ajudareu a conquerir, amb la força i el poder que Déu us ha donat, la Terra Santa de Jerusalem? Que no deixareu el Temple ni per fort ni per feble, ni per orde pitjor o millor?

Vaig pronunciar els vots amb la frase:

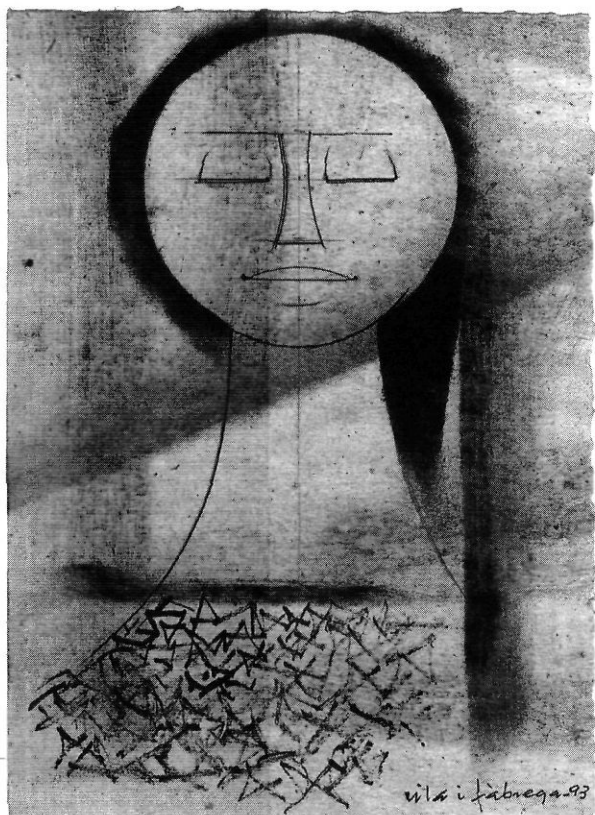
– Sí senyor, si Déu ho vol.

Tot seguit, vaig ser investit amb el mantell de l'Orde, la creu i l'espasa. El mestre i el capellà m'abraçaren en senyal de fraternitat. La cerimònia acabà amb una oració i un himne de benvinguda. Aleshores, jo només era un vailet de disset anys.

Des d'aleshores ençà han passat vint anys. Sóc un home madur amb el cabell curt, la barba hirsuta i moltes cicatrius que donen testimoni d'haver lluitat en cent batalles. Durant aquest temps he servit la Creu amb valor i honor. Només en una ocasió he estat deslleial al meu jurament. Després d'un ferotge combat prop de Tir vaig romandre estès moribund sobre l'escalfada sorra del desert i vés per on vaig arribar a creure que allò seria la meua fi, fins que vaig despertar a l'interior d'una tenda atès per la criatura més bella que hom pogués imaginar-se. Aquella flor del desert m'havia recollit i guarit les ferides, malgrat ser jo un enemic del seu país, de la seva religió i de la seva gent. Mentre recobrava la salut ella em concedí els seus favors íntims i jo vaig acabar oferint-li el meu cor. Així doncs, el meu únic pecat no és la deshonra del Temple, sinó l'incompliment d'una promesa de castedat feta a la meua terra natal fa potser massa temps. El cert és que llavors no podia imaginar l'existència d'una dona encisadora com Jashmina, filla del visir Saluh Otman ben Salah el-Qodai. Tots els membres del Temple teníem prohibides la cacera, afegir guarniments a les vestidures, fugir del combat... regles que em resultaven fàcils d'acceptar, però no podia negar l'estima que jo sentia envers la meua benefactora sarraïna.

Les descoratjadores notícies que arribaven des de la frontera oriental del món musulmà, les quals s'ensorraven davant el devastador avançament dels mongols, decidí el sultà Baibars a intensificar l'ofensiva contra les forces cristianes. Els barons francs intuïnt que tot estava perdut, van vendre llurs terres i possessions a templers i hospitalers per abandonar Palestina per sempre. Després d'uns anys d'aferrissada lluita, les fortaleses cristianes anaren caient una darrera l'altra en poder dels àrabs: Sfad, Cesàrea, Jaffa, Beaufort, Antiòquia, Trípoli, i finalment l'any 1291 el nou sultà Al Ashraf decideix donar el cop de gràcia a les croades assetjant Sant Joan d'Acre, el darrer bastió cristià a l'Orient.

Jashmina i jo havíem continuat mantenint relacions en secret. Abans del setge ens reuníem a les nits en un oasi situat als afores de la ciutat. Allí, sota les palmeres, ella es mostrava voluptuosa i insaciable estimant-me fins a trenc d'alba. Vaig gaudir de la mel del plaer, oblidant els vots de cavaller templer per aquella passió carnal que tant em subjugava i que Jashmina sabia prolongar fins a l'èxtasi. No sento cap mena de pudor en confessar que la seva bellesa em tenia fascinat, perquè quan la seva fosca cabellera queia entrerevolta sobre les meves espatlles i els seus grans ulls negres reflectien la llum de la Lluna, em sentia incapaç de rebutjar la irresistible temptació de posseir tan esplèndid cos, malgrat que allò suposés la condemna de la meua ànima a les penes de l'infern. El meu fervor religiós havia desaparegut, la ment se m'enfosquia davant les refinades arts de seducció de la meua amant sarraïna. El meu cor es trobava ple d'amor i agraïment per les carícies d'aquella sensual criatura. Tot i això, ningú no pot acusar-me de traïció perquè mai no he desvetllat cap secret militar durant els anys del nostre idil·li. Poso Déu per testimoni que la nostra estima era pura i desinteressada. Prova d'aquest afecte és que en assabentar-se que la seva gent es disposava a assetjar Sant Joan d'Acre, ella es refugià a

l'interior de la ciutat, i va preferir morir al meu costat que romandre tota sola la resta de la seva vida. Existeix demostració d'amor més digna i lloable?

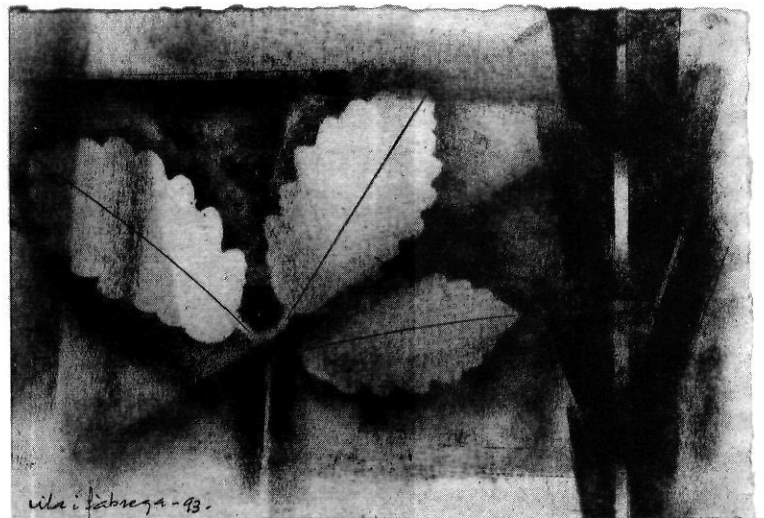
Al final de maig de 1291 tot era a punt d'acabar després de dos mesos d'heroica però infructuosa resistència. Guillem de Beaujeu i Jean de Villiers, mestres del Temple i dels Hospitalers respectivament, es trobaven al front dels cinquanta mil homes que defensàvem la ciutat dels ferotges atacs dels dos-cents vint mil soldats musulmans. Les màquines de guerra enemigues ens havien causat greus danys personals i materials durant el llarg setge. Les nostres temptatives de destruir-les havien fracassat, per la qual cosa resultava fàcil d'endevinar el trist destí que ens esperava. Al port regnava una activitat febril. Vells, dones, xiquets, i tots els combatents ferits eren embarcats a corre-cuita cap a Xipre en tota mena de vaixells. Un preu just, llur salvació a canvi del sacrifici de les nostres vides. Tot i això, Jashmina em suplicà que desitjava romandre al meu costat, afirmant que no suportaria continuar vivint només amb el record de la passada felicitat i que preferia el fatal i ràpid desenllaç de la seva existència prop del seu estimat. Quant afecte i quanta gratitud demostrava aquell desdeny envers la mort?

El «baucent», la bandera blanca i negra amb la creu vermella de l'Orde del Temple, onejava al vent orgullosa, com desafiant el perill. La defensa de la Creu a Terra Santa havia durat cent vuitanta anys i tots plegats, estàvem decidits a resistir fins al darrer home lluitant per la fe cristiana.

Observant els meus companys d'armes podia apreciar la seva bravura. Sota els mantells blancs amb la creu vermella i llurs cotes de malla fetes amb anelles de ferro entrelaçades, brillaven llurs espases, maces, llances, elms i escuts. De moral indestructible, esperaven impassibles l'atac dels infidels, disposats a sucumbir en un desesperat intent de mantenir l'ideal religiós enfront les hordes àrabs. Les nostres vides s'afegirien a l'elevat tribut pagat pel Temple des de l'inici de les Croades: més de vint mil germans i cinc mestres havien caigut amb honor als diferents camps de batalla.

Malgrat la destrucció provocada per les màquines de guerra sarraïnes, la resistència de Sant Joan d'Acre pot qualificar-se d'èpica. Ens vam defensar amb tant de coratge que els musulmans es retiraren després de sofrir grans pèrdues. En vista dels nefasts resultats, el sultà Al Ashraf va prometre de respectar les nostres vides a canvi de la rendició de la ciutat. I per establir les condicions envià un centenar de mamelucs, els millors guerrers àrabs amb els seus típics vestits de seda color safrà. Jashmina, coneixedora dels costums de la seva gent, ens advertí de la finalitat d'aquella estratagema i encara que es fes cas omís del seu consell, ens vam preparar per una eventual traïció. La premonició de la meua amant es convertí en realitat, ja que tan aviat els mamelucs havien penetrat a l'interior de Sant Joan d'Acre, van treure llurs afilades cimitarres, fabricades amb el dur acer de Damasc i forjades mitjançant el peculiar sistema d'escalfar-les al foc per refredar-les després en els cossos dels presoners cristians, i es van llençar a una càrrega suïcida. Vam respondre al sobtat atac i després d'un curt però sagnant combat aconseguírem de vèncer-los i tancar de bell nou les portes de la ciutat.

Sota l'eficaç comandament del mariscal del Temple Pierre de Sevrý vam rebutjar les següents ofensives. Però finalment vam haver d'anar cedint terreny davant la superioritat dels arquers enemics i tots els supervivents prenguérem posicions a les torres del convent dels templers. El sultà tot adonant-se que no ens rendiríem fàcilment i que la ciutatella resultava gairebé inexpugnable, formulà un nou oferiment de pau sempre que la negociació es portés a terme en la seva pròpia tenda i poguéssim entrevistar-se amb el mariscal en persona. Al mateix temps, manà de socavar la base de la torre, construint un

túnel per on poder agafar-nos per sorpresa. Pierre de Sevrý i un petit seguici, malgrat l'evident perill que els sotjava, van acudir al campament musulmà portant bandera blanca. En arribar a la tenda del sultà, la seva guàrdia els capturà i començà a decapitar-los davant la nostra atònita mirada i consegüent esglai. Pretenia desmoralitzar-nos amb aquell cop d'efecte psicològic, però aquell patètic i esgarrifós esdeveniment només va aconseguir d'encendre el nostre odi i infondre'ns el coratge necessari i per jurar al cel que defensaríem el darrer bastió cristià a Terra Santa mentre hi hagués una sola gota de sang a les nostres venes.

El 28 de maig, després d'acomiar-me de Jashmina, filla d'infidels però als meus ulls convertida en deessa de l'amor, i poc abans que els musulmans fessin l'atac final, vaig recordar les solemnes paraules de l'abat Bernat de Clairvaux: «Gloriosa és la vostra tornada del combat, feliç la vostra mort de màrtirs en la lluita». Tot seguit, vaig alçar la mirada per murmurar aquesta pregaria:

— Senyor, en aquest tràgic moment, escolta la súplica d'un pecador que desitja morir defensant la Creu amb honor i que només es considera culpable d'estimar una dona que no pertany a la fe cristiana. En la teua infinita misericòrdia apiada't de Jashmina, dolça criatura sense màcula, nascuda entre infidels però aliena a la barbàrie dels homes, i acull la meua ànima en el teu regne.

Amén!

No podem concloure aquest verdic relat de tema èpic sense oferir al lector el desenllaç d'aquella heroica resistència. Els llibres d'història moderns ens descriuen la darrera proesa dels templers en Terra Santa de la següent manera: una munió de soldats sarraïns es llençà a l'assalt del convent cridant com veritables posseïts i mentre molts s'enfilaven pels seus murs, la torre sencera es desplomà amb tots els seus ocupants sobre l'exèrcit infidel, i va causar una enorme mortaldat. I malgrat que no va haver-hi supervivents entre els defensors cristians, aquella victòria resultà amarga per al sultà Al Ashraf, ja que havia pogut presenciar en directe des d'un pujol proper l'apocalíptic espectacle. Tot seguit, caminant entre les runes de la ciutat, es diu que no va poder contenir les llàgrimes i que va plorar per la gran quantitat de morts haguts durant la batalla. Amb Sant Joan d'Acre, l'Islam recuperava la totalitat de terres que d'antuvi pertanyien als descendents del profeta Mahoma. Després de quasi dos segles de contínues guerres, centenars de milers de cristians i àrabs, havien perdut la vida per la fanàtica obstinació de conquerir els Llocs Sants i la seva preuada sang s'havia vessat inútilment sobre l'estèril sorra del desert.